

วิญญานความรัก

ที่เปล่งประกายขึ้นมาจากคนละฟากขอบฟ้า

ระพี สาคริก

บทนำ

การที่ฉันนำเอาหัวข้อเรื่อง วิญญานความรัก - ที่เริ่มต้นจากคนละฟากขอบฟ้า มาเขียนไว้ ณ โอกาสนี้ มีผลสืบเนื่องมาจากการให้ความสนใจหวนกลับไปทบทวน สิ่งที่มีคุณค่าซึ่งตนได้รับจากประสบการณ์ชีวิตมาแต่อดีต ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากฉันได้มุ่งมั่นรักษารากฐานจิตใจตนเองไว้ให้มีอิสระมาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีอยู่แล้วอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ว่าจะเร็วหรือช้านานแค่ไหน ถ้านำปฏิบัติจากความจริงซึ่งเกิดจากใจตนเองที่มอบให้กับทุกคน อย่างปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชัง แม้ชนชาติไหนภาษาไหน หากมุ่งมั่นให้กับผู้ที่มีรากฐานจิตใจใกล้ชิดกันก่อน ย่อมสามารถส่งกระแสเชื่อมโยงกว้างขวางออกไปได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ

บัดนี้ วัยฉันได้ย่างเข้า 80 ปีแล้ว อย่างไรก็ตาม ตนยังจำได้อย่างชัดเจนว่า ช่วงที่มีอายุไม่เกิน 12 ขวบ ขณะที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ 3-4 ของโรงเรียนราษฎร์เล็กๆ แห่งหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้บ้าน ครูประจำชั้นให้ท่องโคลงสี่สุภาพ เพื่อนำมาพูดหน้าชั้นทุกช่วงเช้าของแต่ละวัน วันละ 2 บท

ในบรรดาโคลงทั้งหลายเหล่านั้น มีบทหนึ่งซึ่งฉันจำได้ตลอดมา แม้ถึงทุกวันนี้ โคลงบทนั้นก็ยังคงปรากฏอยู่ในหัวใจอย่างมีรูปลักษณ์ ฉันจึงขออนุญาตนำมาลิขิตลงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

รักกันอยู่ขอบฟ้า	เขาเขียว
เสมือนอยู่หอแห่งเดียว	ร่วมห้อง
ซังกันบ่แลเหลียว	ตาต่อ กันนา
เหมือนขอบฟ้ามาป้อง	ป่าไม้ มาบัง

ฉันหวนกลับไปค้นหาความจริงจากใจตัวเองอีกครั้งหนึ่ง ทำให้จำได้ว่าตนมีวิญญานนี้อยู่ในส่วนลึกของหัวใจอย่างเป็นธรรมชาติมาตลอด จึงสามารถจำได้ และเชื่อว่าคงไม่มีวันลืม หากไม่ใช้ชีวิตอนาคตอย่างประมาท

เมื่อมีสิ่งนี้อยู่ในใจอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ว่าจะ วิถีชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไรก็ตาม แต่สิ่งซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจฉัน มันยังคงสามารถสะท้อนให้เห็นคุณค่าได้อย่างชัดเจนอยู่เสมอ ในช่วงเวลาถัดมา ฉันจึงปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความหลากหลายได้อย่างมีความสุข

จากรากฐานจิตใจดังกล่าว ช่วยให้ฉันมองเห็นความจริงภายในสังคมปัจจุบันได้ชัดเจนว่า ที่ไหนมีคนอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่ว่าจะกลุ่มเล็กใหญ่ แม้ในครอบครัวเดียวกัน ความร้าวฉานทางจิตใจ ส่งผลกระทบไปอย่างทั่วถึงแม้อยู่ด้วยกันแทบทุกวัน บางคนยังไม่มองหน้ากัน คงมีแต่ความริษยา หวาดระแวง และมองกันในแง่ร้าย อีกทั้งขาดความรักความจริงใจต่อกัน ยิ่งในสังคมเมืองดูจะยิ่งเห็นได้ชัด

ข้อมูลส่วนหนึ่งจากประสบการณ์ชีวิต

ความจริง ฉันมีเรื่องราวซึ่งอยู่บนพื้นฐานดังกล่าวอย่างหลากหลาย ดังนั้นสิ่งที่นำมาบันทึกไว้ในโอกาสนี้ จึงเป็นเพียงตัวอย่าง ซึ่งแม้ชีวิตฉันจะขึ้นไปอยู่บนพื้นฐานสังคมที่มีระดับสูงแค่ไหน แต่ธรรมชาติซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจตนเอง นอกจากไม่เลือนลางจางลงไปแล้ว คุณจะมีวลีซึ่งยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2520 ซึ่งขณะนั้นฉันได้รับความศรัทธาให้**จำเป็นต้องก้าวขึ้นไปดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์** ซึ่งควรจะถือเป็นสถาบันการศึกษาวิชาชีพ ที่ให้โอกาสคนลงสัมผัสพื้นดินอย่างใกล้ชิด

อย่างไรก็ตาม วิญญาณความรักจากหัวใจฉัน ซึ่งมุ่งทิศทางลงสู่ระดับล่างอย่างเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว คุณจะยิ่งถึงพื้นดิน ช่วยให้ฉันมีโอกาสสัมผัสชีวิตคนหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ซึ่งชีวิตตกอยู่ในสภาพที่สังคมส่วนใหญ่มักถูกเหยียดหยามซ้ำเติม คุณจะช่วยให้ฉันรู้สึกภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเองที่จะก้าวลงไปสู่ด้านล่างอย่างท้าทายและมีความสุขเพิ่มขึ้น

อยู่มาวันหนึ่ง **ฉันได้รับจดหมายจากชายคนหนึ่ง ซึ่งเขียนมาหา** โดยที่แจ้งว่าต้องการขอซื้อหนังสือ **กล้วยไม้** ซึ่งฉันได้เรียบเรียงไว้ เป็นตำราเล่มใหญ่ หนาประมาณ 1,000 หน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขียนจากประสบการณ์ ซึ่งชีวิตตัวเองดิ้นรนชวนขวายหาความรู้มาด้วยลำแข้งของตนอย่างอิสระ

หลังจากอ่านจดหมายฉบับนั้นต่อมาอีกครั้งหนึ่ง จึงทราบว่า**ผู้เขียนจดหมายฉบับนั้นถูกจำคุกอยู่ในแดนมหันตโทษ ภายในเรือนจำ จังหวัดสงขลา** โดยที่ถูกศาลพิพากษาจำคุก ฐานฆ่าคนตาย

มันเหมือนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแฝงอยู่ใน**จิตใต้สำนึก** ทำให้ฉันมองเห็นโอกาสอะไรบางอย่างจากใจตนเอง มีมือหนึ่งจึงเอื้อมไปหยิบหนังสือเล่มดังกล่าว ซึ่งวางไว้บนชั้นใกล้ที่นั่งขึ้นมารวางบนโต๊ะ ส่วนอีกมือหนึ่ง ฉันได้ใช้ปากกาบันทึกข้อความซึ่งแฝงไว้ด้วยคติธรรม รวมทั้งเจตนารมณ์ที่ให้กำลังใจ มอบให้แก่เจ้าของจดหมาย โดยไม่คิดมูลค่าแต่อย่างใดทั้งสิ้น

หลังจากนั้นมา เราทั้งสองคนต่างก็เขียนจดหมายถึงซึ่งกันและกันมาตลอด ซึ่งแท้จริงแล้วภายในส่วนลึกของความรู้สึก **ใจฉันเองไม่ได้คิดว่ามันเป็นจดหมายมากไปกว่า กระแสจิตใจที่ให้ความเป็นมิตรไมตรีแก่กัน** นอกจากนั้น ฉันยังให้ความสำคัญแก่จดหมายทุกฉบับซึ่งอีกฝ่ายหนึ่งเขียนมาถึง จึงเก็บไว้อย่างดีติดต่อกันเรื่อยมา

บางคนซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงมักกล่าวอย่างดูถูกว่า ตัวเขาเองมีงานสำคัญๆ มากมาย คงไม่อาจที่จะนำเวลามาใช้เขียนจดหมาย ถึงคนเพียงคนสองคนยิ่งเป็นคนติดคุก แต่ใจฉันไม่เคยอ้างสิ่งที่อยู่นอกตัว นับตั้งแต่เงื่อนไขที่เกี่ยวกับเรื่องเงินๆ ทองๆ รวมถึงปริมาณและกาลเวลากว่าไม่มีสิ่งเหล่านี้แล้วทำไม่ได้ หรือมีเพียงน้อยนิดจึงยังไม่ควรทำ คงมีแต่จิตใจซึ่งเปี่ยมด้วยพลังในการต่อสู้กับใจตนเองมาตลอด

ยังเป็นเรื่องของชีวิตคนระดับพื้นดินด้วย ฉันยังให้ความสำคัญเหนือกว่าระดับบนๆ ขึ้นมาอย่างมีเหตุมีผล ซึ่งรากฐานของเหตุน่าจะได้แก่ **วิญญาณความรักที่มีอยู่ในหัวใจ** และผลซึ่งตนได้รับคือความสุข ซึ่งเก็บสะสมไว้ในใจตนเองอย่างรู้คุณค่ามาตลอด ดังนั้นแม้มีเพียงคนเดียว ฉันยังให้ความสำคัญที่จะทำอย่างรู้สึกท้าทายมากขึ้น

ทั้งนี้และทั้งนั้น ฉันยังไม่เคยมีโอกาสนัดสัมผัสกับร่างกายรวมถึงรูปร่างหน้าตาของเจ้าของจดหมาย แต่เราก็คุยกันโดยใช้จิตใจเป็นสื่อ สานความรักผ่านตัวอักษรซึ่งบรรจงเขียนอย่างชัดเจนด้วยลายมือตนเอง

ความจริงแล้ว ฉันมีความสามารถในการพิมพ์สัมผัส 10 นิ้ว ได้คล่องแคล่วพอสมควร นอกจากนั้น หากจะใช้ผู้ยู่ได้อ่านาช่วยพิมพ์ให้ โดยที่ตนเพียงลงลายมือชื่อตอนท้ายก็ยังสามารถทำได้ แต่ธรรมชาติในใจฉันก็ไม่เคยคิดจะทำเช่นนั้น โดยเหตุที่รู้สึกว่าการเขียนด้วยลายมืออีกทั้งมีความประณีตบรรจง น่าจะช่วยสืบสาน **ธรรมชาติความรู้สึกซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองไปถึงอีกฝ่ายหนึ่งได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น**

ถัดมาอีกช่วงหนึ่ง ผลจากการปฏิบัติอันเกิดจากการมอบความจริงใจให้กับทุกคนอย่างปราศจากกรอบ โดยที่สืบสานจากคนในมหาวิทยาลัยออกไปสู่คนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ทำให้มีผู้มาขอรับรองให้เข้าไปรับตำแหน่ง รัฐมนตรี

ซึ่งผู้ที่ยึดติดรูปแบบอาจรู้สึกว่าได้ผ่านการเลือกตั้ง แต่ผู้ที่มีรากฐานจิตใจยังลงลึกซึ่งถึงธรรมชาติในตัวเอง ซึ่งสานถึงรากฐานจิตใจอันเป็นธรรมชาติของเพื่อนมนุษย์ทุกคน ย่อมรู้ว่าสิ่งนี้คือการเลือกตั้ง ซึ่งเกิดจากส่วนลึกของจิตใจอย่างเป็นธรรมชาติ

ฉันเข้าใจว่า ชาวที่สื่อมวลชนนำออกเผยแพร่ หลังจากสัมภาษณ์ฉันว่าเมื่อรับตำแหน่งรัฐมนตรีแล้วคิดจะทำอะไรต่อไป ซึ่งตนตอบสั้นๆ ว่า **คิดพัฒนาคนจากรากฐานจิตใจก่อนอื่น** ทำให้เชื่อว่าชาวนี้น่าจะไปถึงหูของเพื่อนฉันคนนั้น คนที่ถูกจองจำอยู่ในคุกที่จังหวัดสงขลา อีกทั้งยังเป็นเพื่อนกันโดยที่ยังไม่มีโอกาสพบหน้าพบตากันมาก่อนเลย จึงทำให้จดหมายจากเขาหายเงียบไป

แต่ฉันก็เขียนจดหมายไปถึงเขาก่อนเช่นปกติ โดยที่รู้สึกได้ว่า ตำแหน่งซึ่งหลายคนมองว่าสูงส่งที่เข้ามาหาฉันมันเกิดมาจากธรรมชาติและเป็นธรรมดา

หลังจากนั้นมา กระแสความสัมพันธ์ที่เราเคยใช้จดหมายเป็นสื่อถึงซึ่งกันและกันจึงดำเนินต่อมา โดยที่ฉันเป็นฝ่ายเขียนถึงเขาก่อน

ช่วงหลังๆ จดหมายจากเขาได้สะท้อนให้ฉันรู้สึกได้ว่า ผู้เขียนระบายความจริงจากใจถึงใจฉันให้เกิดความรู้สึกได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นว่า เขามีความตั้งใจสร้างความคิดความงามอย่างต่อเนื่องกันเรื่อยมา

ดังตัวอย่างเช่น การเล่าถึงชีวิตกับการทำงาน ซึ่งได้รับความไว้วางใจจากทางการให้เลื่อนฐานะขึ้นมาเป็น **นักโทษคุมประพฤติ** ซึ่งหมายความว่า ได้รับหน้าที่ควบคุมนักโทษผู้อื่น แม้ออกมาทำงานให้แก่สาธารณประโยชน์ภายนอกบริเวณคุกได้ ร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับพระราชทานอภัยโทษอย่างเป็นทางการเป็นขั้นเป็นตอนเรื่อยมา

ในด้านตัวฉันเอง หลังจากชีวิตผ่านพ้นเงื่อนไข ซึ่งอยู่บนพื้นฐานตำแหน่งสูงออกมาแล้ว แต่เราก็ยังเขียนจดหมายถึงซึ่งกันอย่างเสมอต้นเสมอปลายมาโดยตลอด จนกระทั่งกาลเวลาผ่านพ้นมาถึงอีกช่วงหนึ่ง ฉันจึงได้รับจดหมายจากเขา ซึ่งขึ้นต้นด้วยข้อความว่า **เรียนคุณโยมอาจารย์ อาตมาพ้นโทษแล้ว ขณะนี้ได้มาอุปสมบทอยู่ที่วัดยงกกระบัตร จังหวัดสมุทรสาคร อาตมาตั้งใจว่า จะใช้เวลาศึกษาค้นคว้าหาความจริงจากอีกมุม**

หนึ่งของชีวิตซึ่งไม่เคยสัมผัสมาก่อน หลังจาก 6 เดือนผ่านพ้นไปแล้ว ก็คิดจะถอดศัลยกรรมที่ต่าง ๆ ให้ได้
รับรู้ความจริงกว้างขวางยิ่งขึ้น

จดหมายดังกล่าวแทบไม่ต้องอธิบายอะไรมาก เนื่องจากสิ่งที่ใจฉันพบได้ รวมถึงอดีตที่ผ่านมาแล้ว
สามารถอธิบายตัวเองได้ลึกซึ้งยิ่งกว่าการนำมาชี้แจงเป็นตัวอักษรไว้ในโอกาสนี้

หลังจากนั้นมา ฉันก็ไม่ได้ทราบข่าวคราวอะไรอีกเลย รวมทั้งไม่มีโอกาสสัมผัสกับกายเขาด้วย จึงทำให้ไม่รู้
ว่ารูปร่างหน้าตาเขาเป็นอย่างไร ฉันคิดว่าตนได้รับสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสิ่งหนึ่ง หากมองเห็นถึงความจริงซึ่งอยู่ใน
รากฐานจิตใจตนเองได้ลึกซึ้งถึงระดับหนึ่ง โดยที่รู้ว่าใจฉันเองมีสภาพ ซึ่งมีสมดุคอยู่ในรากฐานอย่างเป็นธรรมชาติ
มาแต่อดีตจนถึงขณะนี้

**อีกกรณีหนึ่ง ซึ่งใครขออนุญาตนำมาบันทึกไว้เป็นตัวอย่าง อาจมีสภาพคล้ายคลึงกันกับกรณี
แรก แต่ส่วนแตกต่างน่าจะอยู่ที่ช่วงท้ายของเหตุการณ์**

หลังจากผ่านพ้นเงื่อนไขด้านบน ซึ่งฉันตัดสินใจถอนตัวออกมา ก่อนกำหนดเวลาที่กฎเกณฑ์ซึ่งเป็น
ทางการได้ระบุไว้ ให้ต้องพ้นไปจากหน้าที่อย่างเป็นทางการ โดยใช้วัย 60 ปี นอกจากการลาออกแล้ว ตนยัง
ประกาศสัจจะว่าจะจะไม่ขอรับตำแหน่งใดๆ ที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น อีกทั้งมีอามิสสินจ้างอย่างเด็ดขาด
ไม่ว่าจะอยู่บนพื้นฐานเงื่อนไขใดๆ ภายใต้ระบบการจัดการ ซึ่งตนก็เชื่อมั่นในสัจจะจะวาจาตลอด

อยู่มาวันหนึ่งฉันถูกขอร้องให้เป็นผู้บรรยายพิเศษในที่ประชุมสัมมนา ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการกองทุน
ผู้ต้องขังที่ไร้ญาติ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การปาฐกถาของฉัน ปรากฏออกมาจากความจริงซึ่งมีธรรมชาติ
อยู่ในรากฐานจิตใจตนเองทั้งหมด คงจะเกิดผลกระทบทำให้มีบางคนซึ่งนั่งรับฟังอยู่ในที่นั้น เขียนจดหมายมาถึง
ฉัน ซึ่งอ่านแล้วทำให้รู้สึกซึ่งใจมาก

เจ้าของจดหมายฉบับนี้เป็นสุภาพสตรี ซึ่งตั้งร้านรับซ่อมรถจักรยานยนต์อยู่หน้าบริเวณเรือนจำกลางบาง
ขวาง จังหวัดนนทบุรี

นับเป็นอีกโอกาสหนึ่งซึ่งทำให้ฉันได้เพื่อนรายใหม่ หลังจากนั้นมาเราได้มีการเขียนจดหมายถึงซึ่งกันและ
กัน นอกจากนั้น ถัดมาไม่นาน เจ้าของจดหมายก็เข้ามาหาฉันที่บ้านทำให้เรามีความใกล้ชิดทั้งใจและกายสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น บางครั้งเขาก็มีกล้วย 2-3 หวี และส้ม ตัดมือมาฝาก ทำให้ฉันนึกถึงน้ำใจอันทรงคุณค่าของเขาด้วย

เหตุการณ์ดังกล่าวยังไม่จบเพียงแค่นั้น หากสามารถสานสายสัมพันธ์ไปถึงชายคนหนึ่ง ซึ่งถูกจำคุกอยู่ใน
เรือนจำกลางบางขวาง จากคำบอกเล่าทำให้ทราบว่า เขาต้องโทษฐานเป็นคอมมิวนิสต์ และฆ่าเจ้าหน้าที่

อย่างไรก็ตาม จากสิ่งดังกล่าวทำให้ฉันได้เพื่อนใหม่ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยที่มีการเขียนจดหมายระหว่างฉันกับ
ชายคนที่อยู่ในคุกบางขวาง สร้างสายสัมพันธ์ทางใจถึงกันและกันใกล้ชิดยิ่งขึ้น แม้ร่างกายยังไม่มีโอกาสสัมผัสกัน
เหมือนเราต่างก็อยู่กันคนละฟากฟ้า แต่ใจก็สามารถถึงซึ่งกันและกันได้

ต่อมาช่วงหลังๆ มีศิษย์ที่ใกล้ชิดฉันคนหนึ่ง ซึ่งเป็นอาจารย์อยู่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับ
มอบหมายให้เข้าไปทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ให้บรรดาผู้ต้องโทษอยู่ในเรือนจำบางขวาง ฉันจึงถามเขาว่า **รู้จัก
นักโทษชายคนนี้หรือเปล่า? เขาตอบทันทีว่า อ้อ ผมรู้จักเขาดีครับ**

หลังจากนั้นมา ทำให้ฉันมีโอกาสสร้างสายสัมพันธ์อีกสายหนึ่งถึงชายคนเดียวกัน โดยที่มีการส่งข่าวคราวถึงกันและกันได้ถึง 2-3 ทาง

หลังจากเวลาผ่านไปอีกหนึ่งช่วงหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่ง ฉันได้รับเอกสารผลงานวิจัยเกี่ยวกับกรณีผู้ต้องโทษถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ จากผลการตัดสินโดยศาล มีเนื้อหาสาระที่สะท้อนให้เห็นความจริงแฝงอยู่ในนั้นชัดเจนพอสมควร

ซึ่งฉันเชื่อว่าการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใกล้เคียงที่สุด ผู้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้ต้องขังด้วยกัน น่าจะช่วยให้ได้รับความจริงใกล้เคียงมากกว่าผู้ที่มาจากภายนอกซึ่งเข้าไปขอสัมภาษณ์ หลังจากพิจารณาแล้วเห็นว่าน่าจะมอบเอกสารชิ้นนี้ให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปศึกษา จึงได้มอบให้ไป

ถัดจากนั้นมาอีกช่วงหนึ่ง ฉันได้รับผลงานฝีมือจากนักโทษชายคนนี้อีกชิ้นหนึ่งซึ่งนำตีต้นต้นใจมาก ผลงานชิ้นแรก ได้แก่ ไม้ขีดไฟที่เรียกกันว่า **ไม้ขีดไฟแซค** สำหรับจุดบุหรี่ มีพื้นสีดำฝังด้วยเปลือกหอยมุกเป็นลายกนกแบบไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความประณีต นอกจากนั้นยังมีชื่อ **ระพี สาศริก** ฝังด้วยมุกเช่นเดียวกันอยู่บนหลังฝาครอบอีกด้วย

ต่อมาในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน มีผลงานฝีมือจากเขา ซึ่งทำด้วยวัสดุฝังมุกและมีลวดลายแบบเดียวกัน รวมทั้งมีชื่อฉันฝังอยู่ด้วย ออกมาในรูปของหัวคันโยกเกียร์รถยนต์ส่งมามอบให้อีก

ฉันเก็บของสองชิ้นนี้ไว้อย่างดีที่สุดจนถึงทุกวันนี้ มันเป็นของสองชิ้นที่ฉันรักมาก โดยที่สัมผัสครั้งใดทำให้รู้สึกซึ่งในน้ำใจผู้มอบให้เหนือกว่าสิ่งซึ่งมีสภาพเป็นวัตถุ เพราะตัวฉันเองก็ไม่ใช่มนุษย์และไม่นิยมวัตถุจนเกินเหตุผลอยู่แล้ว

ในที่สุดเวลาผ่านไปมาถึงอีกช่วงหนึ่งเขาก็พ้นโทษ และสุขภาพสตรี ซึ่งเป็นสะพานใจเชื่อมโยงจิตใจระหว่างโลกที่อยู่ในแดนบางขวางกับผู้ที่อยู่ในโลกอิสระให้ถึงกัน และมีสายสัมพันธ์แนบชิดกันก็ได้นำเขามานั่งคุยกันอยู่ที่บ้านฉันอย่างเป็นกันเอง ทำให้รู้สึกได้ว่าฉันได้รับสิ่งซึ่งมีคุณค่าแก่จิตใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง อีกช่วงหนึ่ง

แม้ในปัจจุบันชีวิตเขาทั้ง 2 ได้ไปตั้งรกรากประกอบอาชีพเป็นหลักเป็นฐานซึ่งฉันเชื่อว่ามีคามมั่นคงอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ แต่ใจเราก็กังนึ่งถึงกันอย่างลึกซึ้งมาตลอด บางครั้งก็มีการเขียนจดหมายหากันบ้าง โทรศัพท์หากันบ้าง

หากจะเล่าต่อไป อาจมีเรื่องอื่นๆ อีกหลากหลายเท่าที่ชีวิตผ่านไปผ่านมาแล้ว ฉันคิดว่า สิ่งเหล่านี้ ถ้าจะนำมาพิจารณาให้ลึกซึ้ง น่าจะเข้าใจได้เองอย่างเป็นธรรมชาติว่า **ชีวิตก็คือความจริง หากเราแต่ละคนสามารถศรัทธาความจริงซึ่งอยู่ในใจตนเอง อีกทั้งมุ่งมั่นปฏิบัติและสามารถรักษาไว้ให้มั่นคงอยู่ได้** ทุกคนย่อมมีโอกาสรู้ได้เท่าเทียมกันหมด ความแตกต่างจึงอยู่ที่**กรรมกับกาลเวลา** ซึ่งมีเงื่อนไขปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจของแต่ละคนอย่างหลากหลาย

จากทั้ง 2 กรณีที่ฉันหยิบยกมาเป็นตัวอย่าง ระหว่างตนอยู่ในตำแหน่งอธิการบดีและรัฐมนตรีด้วย หากมองในมุมกลับ อดทำให้ฉันรู้สึกถึงบุญคุณของเขาทั้ง 2 ไม่ได้ เนื่องจากรู้ว่า **เขาเข้ามาสัมผัสกับโทษติดใจฉันในช่วงนั้น นับเป็นบุญของฉันด้วยเช่นกัน** โดยเหตุที่ว่าเพื่อนฉันซึ่งได้กล่าวมาแล้ว **ล้วนเป็นครูสอนใจให้**

ฉันรู้คุณค่าตนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งมีผลปลดโซ่ตรวน ซึ่งอาจผูกมัดเป็นพันธนาการให้ฉันจำต้องติดอยู่กับโซ่ตรวนจากอิทธิพลตำแหน่งและอำนาจ นับเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ซึ่งช่วยชีวิตฉันไว้ให้หลุดพ้นออกมาจากสภาพเหล่านั้นเพื่อสู่อิสระภาพได้อย่างน่าภาคภูมิใจ

ความรักแท้ย่อมไม่มีพรหมแดน

ช่วงหลังๆ เรามักพบความจริงว่า มีผู้นำเอาประเด็น**ความรักแท้ย่อมไม่มีพรหมแดน** มากล่าวอ้างเพื่อ**ความต้องการภาวะผูกพันระหว่างประเทศ** กว้างขวางมากขึ้นจนกลายเป็นความเข้าใจซึ่งฝังลึกอยู่ในรากฐานจิตใจของคนส่วนใหญ่ในสังคมยุคนี้

หากบุคคลใดสามารถหวนกลับมามองสู่มุมมอง ย่อมเปิดโอกาสให้เห็นความจริงได้ว่า สิ่งที่อยู่ในรากฐานจิตใจผู้มอง ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ มีอิทธิพลความต้องการทางเพศเพิ่มมากขึ้น

ความจริงแล้ว **ความต้องการทางเพศเป็นส่วนหนึ่งซึ่งมีอยู่ในรากฐานจิตใจมนุษย์ปุถุชน** อย่างเป็นธรรมชาติ แต่หาใช่เป็นพื้นฐานที่ควรจะลึกซึ้งถึงจิตวิญญาณอย่างที่สุดไม่

ดังนั้น ความหมายของ**ความรัก** อันควรถือได้ว่า คือความจริง ซึ่งแต่ละคนพึงเข้าใจและหวังเรียนรู้ได้ถึง น่าจะหมายถึง **คุณธรรมที่เกิดจากการรู้คุณค่าของสัจจะ ซึ่งธรรมชาติได้มอบมาให้ภายในจิตใจของแต่ละคน อันควรรักษาไว้ให้มั่นคงอยู่ได้ตลอดวิถีการดำเนินชีวิต**

ไม่ว่าภายนอกจะมีอะไรมาบีบคั้นจิตใจรุนแรงแค่ไหน ผู้ทนได้ แม้อาจถึงจุดซึ่งต้องสละชีวิตตัวเอง ดังที่ความจริงจากธรรมชาติได้ชี้ไว้อย่างชัดเจน ให้สามารถรู้ได้ว่า **จงสละทรัพย์สินเพื่อรักษาอวัยวะ จงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต จงสละชีวิตเพื่อรักษาธรรมะ** จากการนำปฏิบัติมาแล้ว โดยผู้ที่มีรากฐานจิตใจเข้มแข็งถึงระดับหนึ่ง ซึ่งกล่าวไว้ได้อย่างมีชั้นตอน ให้ทุกคนพิสูจน์ความจริงได้

ซึ่งสิ่งนี้มีความหมายอยู่บนพื้นฐานความจริงของชีวิต **ลึกซึ้งยิ่งกว่าความรู้ความเข้าใจที่มองตรงไปยังทรัพย์สินเงินทอง รวมถึงอวัยวะอันเป็นเพียงส่วนต่างๆ ของร่างกาย หากถือเป็นปรัชญาซึ่งควรมีอยู่ในจิตวิญญาณของแต่ละคน** อย่างเป็นธรรมชาติ

ดังนั้น **ความรักที่ไร้พรหมแดน** จึงน่าจะหมายถึงความถึง การที่รากฐานจิตใจของบุคคลผู้เจริญเติบโตยิ่งขึ้น อีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นมุมกลับ เงื่อนไขซึ่งมีโอกาสทำให้ชีวิตมีความต้องการวัตถุที่เคยแฝงอยู่ในรากฐานจิตใจ น่าจะลดน้อยลง และเปลี่ยนมาเป็น**วิญญาณที่มีการให้จากความจริง ซึ่งอยู่ในจิตใจตนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น**

โดยปราศจากการเลือกสภาพชีวิตที่รองรับตัวบุคคล แม้การให้ความรักจากความจริงระหว่างคนต่างวัยต่างชาติและลัทธิความเชื่อ ซึ่งแตกต่างกันไปจากตน โดยเริ่มต้นจากผู้ที่มีรากฐานจิตใจใกล้ซิดก่อนอื่น

รากฐานจิตใจคนผู้มียุคสมบัติสูงส่งถึงระดับหนึ่งแล้ว ย่อมไม่เกรงภัยและดูถูกผู้ที่ชีวิตตกอยู่ในสภาพซึ่งคนส่วนใหญ่ในสังคมรังเกียจ หากมีรากฐานจิตใจที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างเด่นชัด จึงมีความเข้มแข็งและกล้าหาญที่จะปฏิบัติในสัจธรรมซึ่งตนมีความเชื่อ

บุคคลผู้ที่มีลักษณะดังกล่าว ย่อมไม่น่าคำว่า “คนส่วนใหญ่ แม้นคนส่วนน้อย มาใช้เป็นเครื่องมืออ้าง เพื่อสนองความต้องการส่วนตน

ดังนั้น ตัวอย่างจากของจริงซึ่งได้รับจากการนำปฏิบัติมาแล้ว จึงนำมาบันทึกไว้เพื่อการศึกษา อย่างน้อยสองกรณี น่าจะถือเป็นอุทาหรณ์ให้ผู้เริ่มต้นสนใจ นำไปพิจารณาให้ลึกซึ้งที่สุด จากสติปัญญาของแต่ละคนเท่าที่ตนมีอยู่ เพื่อความมั่นคงและความเจริญบนพื้นฐานภูมิปัญญาแห่งตน

ยิ่งบุคคลผู้ได้รับโอกาสให้ขึ้นไปเป็นผู้ว่า ในองค์กรบริหารและการจัดการทุกรูปแบบ จนถึงผู้บริหารสูงสุด ต่างก็มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรมีคุณสมบัติเท่าที่กล่าวมาแล้ว ภายในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในหัวใจอย่างเป็นธรรมชาติ

น่าจะเป็นผลดีทั้งแก่จิตใจตนเอง ร่วมกับความสงบสุขภายในแต่ละกลุ่มบุคคล อีกทั้งส่งผลสืบถึงสังคม เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างปราศจากเส้นขอบฟ้ามาขวางกั้น

ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากโลกซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจคน แม้ว่าจะมีสันฐานกลม หากมีอิสระถึงระดับหนึ่ง ย่อมไร้เบียดเบียนอีก ทั้งส่งผลให้มีโอกาสมองเห็นความจริงได้จากทุกสิ่งทุกอย่าง

สิ่งซึ่งนำมากล่าวไว้ในโอกาสนี้ทั้งหมด จึงหาใช่นวนิยายรักที่ใครคนหนึ่งสมมติตัวละครขึ้นมาผูกเป็นเรื่องไม่ หากเป็นความจริงซึ่งค้นได้จากสิ่งที่อยู่ในวิญญานความรัก จากมุมหนึ่งของชีวิตบุคคลคนหนึ่ง กับเพื่อนซึ่งถือว่า เขาเหล่านั้นต่างก็มีวิญญานความรักอยู่อย่างเท่าเทียมกันด้วย จึงน่าจะถือเป็นสัจธรรมอันเป็นอุทาหรณ์ให้นำไปพิจารณาค้นหาความจริง จากรากฐานจิตใจของแต่ละคนผู้มีโอกาสสัมผัสได้เอง และช่วยให้รู้ได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ

บทสุดท้ายที่ยังไม่ถึงสุดท้าย

ฉันเขียนบรรยายเหตุผลจากใจตนเองมาถึงช่วงนี้ ดวงอาทิตย์กำลังใกล้จะลับขอบฟ้าลงไปทุกที รัศมีจับขอบฟ้า ซึ่งค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีแดงเข้มมากขึ้น สดแทรกด้วยสายรุ้งจากไอน้ำที่ระเหยขึ้นมาเหนือพื้นดินสู่อากาศร่วมกับละอองฝนและไอน้ำทำให้รู้สึกมีชีวิตชีวา เหมือนเป็นสัญญาณของการบอกลาไปจากโลกนี้

ฉันแลเห็นนกกะทุงฝูงใหญ่กำลังบินมุ่งไปยังแมกไม้ซึ่งอยู่ไกลลิบๆ สุดสายตา พลันเกิดจินตนาการปรากฏเป็นภาพสืบต่อไปว่า ในหมู่ไม้เหล่านั้น น่าจะมีลูกนกตัวน้อยๆ ที่กำลังซุกคออำพากรออาหารและความอบอุ่นใจจากอกแม่อยู่ในรังอย่างมีความหวัง

มันทำให้ฉันเชื่อว่า ในโลกเรานี้ยังมีวิญญานที่สร้างสรรค์ความดีความงามรออยู่เบื้องหน้า แม้จากเส้นขอบฟ้า ซึ่งอยู่กันคนละฟากโลกย่อมมีความหมายให้รู้สึกได้

แม้วันนี้ดวงอาทิตย์จะลาลับไปจากซีกโลกนี้แล้ว ทำให้ความมืดมิดปกคลุมไปทั่วบริเวณเท่าที่สายตาจะมองเห็นได้ แต่วันพรุ่งนี้ก็ยังหวนกลับมาส่องสว่างแก่ชาวโลก รวมถึงพสกนิกรนาพาพรณ ช่วยให้สดชื่นรื่นรมย์ได้อีกครั้งหนึ่ง

สำหรับใจเราแต่ละคน ที่หยั่งรู้ได้ถึง จึงควรมีความหวังในชีวิตตนเองต่อไป คงจะไม่รู้สึกสิ้นไร้ไม้ตอรอกกระทั่งทำให้ต้องคิดจบชีวิตลงด้วยน้ำมือตัวเองอย่างน่าเสียดายที่สุด ในเมื่อคนซึ่งสามารถรักษาคุณงามความดีไว้ในใจตนเองได้ ต่างก็ยังมีน้ำใจให้แก่กันและกัน โดยไม่คิดว่าใครอยู่สูงอยู่ต่ำห่างกันมากนักแค่นั้น แม้เหลือน้อยลง วันหนึ่งข้างหน้าย่อมเพิ่มมากขึ้น เป็นความจริงให้เชื่อมั่นได้

4 เมษายน 2545